

Állampolgári ismeretek

helyi tanterv

Érvényes: 2023.09.01-től az 8. és 11. évfolyam számára

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
8. ÉVFOLYAM	6
CSALÁD; A CSALÁDI SZOCIALIZÁCIÓ JELLEMZŐI; A HAGYOMÁNYOS CSALÁDMODELL.....	6
A CSALÁD GAZDÁLKODÁSA ÉS PÉNZÜGYEI	6
TELEPÜLÉSÜNK, LAKÓHELYÜNK MEGISMERÉSE	7
NEMZET, NEMZETISÉG; A HAZA IRÁNTI KÖTELEZETTSÉGEK	8
A MAGYAR ÁLLAM ALAPVETŐ INTÉZMÉNYEI; AZ ÁLLAM SZEREPE A GAZDASÁGBAN.....	9
MINDENNAPI ÜGYINTÉZÉS, FELKÉSZÜLÉS A FELNŐTTKORI SZEREPEKRE	9
A FOGYASZTÓVÉDELEM ALAPJAI.....	10
A NAGY ELLÁTÓRENDSZEREK: KÖZNEVELÉS, EGÉSZSÉGÜGY ÉS A SZOCIÁLIS ELLÁTÁS.....	11
12. ÉVFOLYAM	12
A CSALÁD, A CSALÁDI SZOCIALIZÁCIÓ	12
A CSALÁD GAZDÁLKODÁSA ÉS PÉNZÜGYEI	12
SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG, JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK, A TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS	13
NEMZET, NEMZETTUDAT; LOKÁLPATRIOTIZMUS, HAZAFISÁG, HONVÉDELEM	14
A MAGYAR ÁLLAM INTÉZMÉNYEI; AZ ÁLLAM GAZDASÁGI SZEREPVÁLLALÁSA	15
A MINDENNAPI ÜGYINTÉZÉS TERÜLETEI ÉS MEGSZERVEZÉSE.....	15
FOGYASZTÓVÉDELEM, KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM	16
BANKRENDSZER, HITELFELVÉTEL	17
VÁLLALKOZÁS ÉS VÁLLALAT	18

Bevezetés

ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

- A tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához.
- Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre, megalapozzák a tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség és felelős polgári mentalitás kialakulását.
- A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.
- A tantárgy fontos terepe a közösségért történő felelősségvállalás kialakításának, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakításának és megerősítésének, a haza iránti kötelezettségek megismerésének.
- Az egyes témakörökhöz tartozó tanulási eredmények és más bővebben ki nem fejtett részletek megtalálhatók az EMMI miniszter által a NAT2020-hoz kiadott kerettantervekben:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8
https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf

A TANTÁRGY ÓRAKERETE:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Éves órakeret</i>
5.	1	35
12.	1	35

A TÉMAKÖRÖK ÓRASZÁMA ÉVFOLYAMONKÉNT

Témakör neve	8.	11.
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4	0
A család gazdálkodása és pénzügyei	4	4
Településünk, lakóhelyünk megismerése	4	0
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6	0
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	6	0
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	6	0
A fogyasztóvédelem alapjai	2	0
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3	0
A család, a családi szocializáció	0	4
Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás	0	4

Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem	0	4
A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása	0	4
A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése	0	4
Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem		4
Bankrendszer, hitelfelvétel		4
Vállalkozás és vállalat		3
Összes óraszám:	35	35

TANKÖNYVEK, SEGÉDESZKÖZÖK

- -

ÉRTÉKELÉS

- Egy-egy fogalom használatát és magyarázatát,
- lényegkiemelést,
- tanári kérdésekre adandó rövid és szakmailag pontos válaszokat,
- egy-egy téma összefüggő, szabatos kifejtését néhány (öt-tíz) mondatban,
- ábrák, képek, elemzését, leírását,
- grafikonok, diagramok elemzését, értékelését,
- rajzos feladatmegoldását tábla vagy digitális tábla segítségével,
- logikai okfejtést és érvelés,
- egyéni, vagy csoportos projektmunkát,
- házi dolgozat (önálló megfigyelés vagy gyűjtőmunka).
- A tanulást támogató, értékelés elsősorban a társakkal végzett tevékenységekkel, a kooperációval, a beszámolók, prezentációk készítésével, portfólió összeállításával kapcsolatos. Az önértékelés, a társak értékelése és a csoportos megbeszélés biztosítja a segítő, támogató és fejlesztő jelleget.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta:

Kiskunhalas, 2023.09.01.

.....
Kardos Mónika
technika életvitel és gyakorlati ismeretek szakos tanár

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Kiskunhalas, 2023.10.02.

.....
Szabó Ferenc
intézményvezető

Jóváhagyta:

Kiskunhalas, 2023.

.....
fenntartó

8. évfolyam

Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmodell

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése.
- Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása.
- A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése.
- Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről.

FOGALMAK

család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás

TEVÉKENYSÉGEK

- Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben.
- Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása.
- Rajzos családfa készítés.
- Plakát készítése a családi szerepekről

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Hon és népismeret

A család gazdálkodása és pénzügyei

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A háztartás fogalmának értelmezése.
- A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása.
- Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről.
- A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása.
- A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel.
- A családokra jellemző fogyasztási szokások.

- Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása.

FOGALMAK

családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése.
- Egy fiktív családi költségvetés vizsgálata.
- Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről.
- Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól.
- A környezettudatos életmód alakításának lehetőségei cikkek elemzése.
-

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- matematika

Településünk, lakóhelyünk megismerése

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről;
- Felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése.
- A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése.
- A település, lakóhely jellemzőinek megismerése.
- A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése.
- A település, lakóhely közintézményei.
- A település fejlesztésének lehetőségei.

FOGALMAK

intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;

TEVÉKENYSÉGEK

- Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről.
- Településtörténeti kvíz összeállítása.

- Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása.
- Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...)
(környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei).
- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Hon- és népismeret, technika és tervezés, magyar irodalom, vizuális kultúra

Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Rálátást nyer a nemzetek, nemzetállamok helyére és szerepére a globális világban;
- Értelmezi a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése.
- A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése.
- A közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése.
- A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése.
- Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása.
- A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban.
- Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése.
- Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében.

FOGALMAK

nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika

TEVÉKENYSÉGEK

- Fogalommagyarázat készítése-
- A nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban.
- Vita a jogok és köteleességek egyensúlyáról.
- Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről.
- Forrás elemzés az Európai Unió legfontosabb intézményeiről.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- történelem

A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;
- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, és az adómorál javításának fontosságát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Megismerkedik a magyar állam alapvető intézményeivel és a magyar állampolgárság feltételeivel.
- Képet alkot a törvényalkotás menetéről, az igazságszolgáltatás intézményeiről és funkcióiról.
- Megismerkedik az állam feladataival és gazdasági szerepével.
- Rálátást nyer az állam bevételeinek forrására a közteherviselés és az adózás társadalmi jelentőségére.
- Képet kap a háztartások és az állam kapcsolatrendszerének összefüggéseiről.

FOGALMAK

állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;

TEVÉKENYSÉGEK

- Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról.
- Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése.
- Vita: a közteherviselés szerepéről.
- Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása.
- Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem

Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, az ügyintézés és a pályaeorientáció témakörében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügytípusok.

- Az elektronikus ügyintézés.
- A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése.
- Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása.
- A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése.
- Az életpálya-tervezés kérdései.

FOGALMAK

ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés

TEVÉKENYSÉGEK

- Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei.
- Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása.
- Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről.
- A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Osztályfőnöki óra

A fogyasztóvédelem alapjai

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a tudatosság szempontjairól információt szerezzen, a fogyasztási szokásainak kialakításához.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése.
- A fogyasztóvédelem tipikus területei.
- A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei.
- A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek.
- A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata.

FOGALMAK

fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom

TEVÉKENYSÉGEK

- Fogyasztóvédelemi tájékoztató készítése.
- Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével.
- Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről.
- Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról.
- Folyamatábra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Technika és tervezés

A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tájékozódik az alapvető ellátórendszerek felépítéséről.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai.
- Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői.
- A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban.
- A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése.
- A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése.
- A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői.

FOGALMAK

köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;

TEVÉKENYSÉGEK

- Továbbtanulási tájékoztató készítése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról.
- Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról.
- Szempontok segítségével tájékoztató ábra készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás
- Folyamatábra készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből-
- Grafikai szervező készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem, osztályfőnöki óra.

12. évfolyam

A család, a családi szocializáció

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- társaival megbeszéli a párválasztás, a családtervezés fontos szakaszait, szempontjait és a gyermekvállalás demográfiai jelentőségét: tájékozódás, minták, orientáló példák, átgondolt tervezés, felelősség.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A családi szocializáció folyamata és jellemzői.
- A családtervezés szempontjai és szakaszai.
- A gyermekvállalás demográfiai, társadalmi jelentőségének tudatosítása.
- A házasság intézménye, a hagyományos családmódel, a családi szerepek.
- A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A család társadalmi funkciói.

FOGALMAK

család, családi szocializáció, családi életciklus, családtervezés, gyermekvállalás, házasság, demográfia

TEVÉKENYSÉGEK

- Vita: a család fogalma és társadalmi funkciói
- Szövegalkotás: a családi szocializáció jellemzői és szakaszai
- Forráselemzés és gyűjtőmunka segítségével grafikai szervező készítése a családmódel átalakulásáról és annak következményeiről a 20-21. században.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Osztályfőnöki óra

A család gazdálkodása és pénzügyei

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- rálátást nyer a költségvetés tervezésének fontosságára.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A családi költségvetés felépítése.
- A családi gazdálkodás; pénzügyi tervezés: bevételek, kiadások.
- A megtakarítás szerepe és jelentősége, lehetőségei.
- A fenntarthatóság és a fogyasztási szokások kölcsönhatása.

FOGALMAK

családi háztartás, családi költségvetés, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, megtakarítás, hitel, GYES, GYED

TEVÉKENYSÉGEK

- Kérdések és feltevések megfogalmazása egy téma előzetes áttekintése alapján: a családi háztartás, a család pénzügyei.
- Szövegalkotás: a család környezettudatos életvitelét befolyásoló tényezők bemutatása szabadon választott műfajban.
- Egy fiktív család költségvetésének megtervezése.
- Vita: a fenntarthatóság szerepe a pénzügyi tervezésben.
- Önálló kutatás a megtakarítás, az előtakarékoság lehetőségeiről.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Matematika

Szabadság és felelősség, jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- megismeri Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: alapvetés; az állam; szabadság és felelősség;
- értelmezi a választójog feltételeit és a választások alapelveit;
- kiemeli a közteherviselés nemzetgazdasági, társadalmi és morális jelentőségét;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg;
- tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok, polgári szabadságjogok.
- Magyarország Alaptörvényének fontosabb részei: alapvetés, állam, szabadság és felelősség.
- Az állampolgári jogok és köteleességek.
- Az országgyűlési, a helyhatósági és az európai parlamenti képviselő választás; a népszavazás intézménye.
- A választójog és feltételei.
- A jövő nemzedékek jogai.
- Az igazságszolgáltatás rendszerének felépítése, a büntetőjog, polgári jog, közjog, magánjog fogalma.
- A közteherviselés; a magyarországi adórendszer alapelemei.

FOGALMAK

állam, államforma, politikai rendszer, alapjog(ok), emberi jog, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, polgári szabadságjog, a jövő nemzedékek jogai, norma, normakövető magatartás, állampolgári felelősség, állampolgári kötelesség, közteherviselés, adómorál, választójog, állampolgári részvétel, választási rendszer, országgyűlési választás, önkormányzati választás, európai parlamenti választás, népszavazás, politikai párt, képviselő, közjog, magánjog, jogforrás, jogforrási hierarchia, jogérvényesülés, büncselekmény, szankció, büntetőjog, ügyész, bíró, ügyvéd, természetes személy, jogi személy, jogképesség, közokirat, magánokirat, közjegyző; polgári peres eljárás, felperes, alperes

TEVÉKENYSÉGEK

- Grafikai szervező segítségével a magyar jogrendszer felépítésének bemutatása.
- Szituációs gyakorlat: az igazságszolgáltatás működésnek bemutatása egy fiktív eljáráson keresztül.
- Tudósítás vagy riport készítése egy fiktív vagy valós országgyűlési vitanapról források, a média-megjelenések segítségével.
- Prezentáció vagy digitális médiatartalom készítése a jövő nemzedék jogairól.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem

Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- társaival megbeszéli a nemzeti érzület sajátosságait és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formáit;
- társaival megbeszéli a honvédelem, mint nemzeti ügy jelentőségét;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nemzethez tartozás emocionális kötődésének kialakítása, megerősítése.
- A nemzettudat alkotóelemeinek értelmezése.
- A nemzeti érzés sajátosságai, a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái.
- A lokálpatriotizmus és a hazaszeretet közötti kapcsolódás.
- A honvédelmi kötelezettség teljesítésének békeidőben és a különleges működési rend idején.
- A Magyar Honvédség szerepe, feladatai; a katonai szolgálat lehetőségei.
- A nemzetállamok szerepe, feladatai a globális világban és az Európai Unióban.
- Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszer.
- A határon túli magyar közösségek kihívásai, Magyarország feladatai az anyaországon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében.

FOGALMAK

nemzet, nemzettudat, nemzeti identitás, lokálpatriotizmus, hazaszeretet, honvédelem, honvédség, különleges működési rend, nemzetállam;

TEVÉKENYSÉGEK

- Szövegalkotás: kapcsolat a szülőföldhöz, a lokálpatriotizmus szerepe a tanulók életében.
- Vita: a globalizáció hatása a közösségekre, a nemzetekre és a környezetre.
- Lapszemle készítése egy kiválasztott nemzeti ünnep eseményeiről és sajátosságairól.
- Szöveges vagy audiovizuális riport készítése a Magyar Honvédségről.
- Digitális eszközhasználattal tematikus összeállítások szerkesztése egy határon túli magyar közösségről.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Osztályfőnöki óra

A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az állam gazdasági szerepvállalásának elemeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Megismeri a hatalmi ágakat és a magyar állam intézményrendszerét.
- Rálátást nyer a kormány és szerveire.
- Tájékozódik az Országgyűlés felépítéséről és működéséről; az országgyűlési képviselők feladatairól, jogállásáról a törvényalkotás folyamatáról.
- Megismeri az igazságszolgáltatás rendszerét, felépítését, szereplőit és szerepüket a demokratikus államrendben.
- Informálódik az állam gazdasági feladatairól, a központi költségvetés alapvető felépítéséről és szerepéről.
- Megismeri a nagy ellátórendszereket és az állami alapfeladatokat.

FOGALMAK

állam, intézmény, politikai rendszer, hatalmi ágak, jogforrási hierarchia, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvényalkotás, törvény, országgyűlési határozat, képviselő, mentelmi jog, országgyűlési bizottság(ok), házszabály, parlamenti frakciók, interpelláció, Kormány, miniszterelnök, miniszter, államtitkár; miniszterelnöki, kormány- és miniszteri rendelet, Alkotmánybíróság, alkotmánybírósági határozat, Állami Számvevőszék, Kúria, Országos Bírói Hivatal, ügyészség, legfőbb ügyész, főügyészségek, fellebbviteli főügyészségek, járási és járási szintű ügyészségek, az alapvető jogok biztosa, gazdaságpolitika, államháztartás, költségvetés, költségvetési egyensúly, adórendszer, adók, járulékok, illetékek, közteherviselés, adómorál, korrupció és integritás, hatóság, hatáskör, illetékesség;

TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése az állam felépítéséről, a hatalmi ágak legfontosabb intézményeiről.
- Vita: az állami szerepvállalásról a gazdasági életben.
- Szerepjáték: a törvényalkotói munka, egy képzelte jogszabály megalkotása, érvek és ellenérvek gyűjtése.
- Mozaik, szakértői mozaik: az állam szociális funkciói, oktatási, egészségügyi feladatai vagy a rendvédelmi szervek feladatai.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem

A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit;
- tájékozott a munkavállalás szabályozásáról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mindennapi ügyintézés alapintézményeinek és az ügyintézés lehetőségeinek, az e-ügyintézésnek a megismerése.
- Információt szerez a munkáltatók és a munkavállalók alapvető jogairól és kötelességeiről.
- Megismeri munkaszerződés alapvető szabályait, a kollektív szerződés szerepét.
- Megismeri az önéletrajz és a motivációs levél felépítését, legfontosabb tartalmi és formai elemeit.
- Információt szerez az állásinterjúra történő felkészülés szempontjairól.
- Megismeri a szerződések fő típusait: adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön- és biztosítási szerződés.

FOGALMAK

hivatal, intézmény, szervezet, ügyfélkapu, kormányablak, körjegyzőség, járási hivatal, polgármesteri hivatal, polgármester, jegyző, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, képviselőtestület, munkaerőpiac, munkáltató, munkavállaló, munkavállalás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, kollektív szerződés, adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön-, biztosítási, tartási és életjáradéki szerződés;

TEVÉKENYSÉGEK

- Az e-ügyintézés felületének megismerése, az egyes ügytípusok csoportosítása önálló kutatómunka keretében-
- Szövegalkotás: önéletrajz, motivációs levél írása.
- Szituációs játék vagy helyzetgyakorlat egy fiktív állásinterjún való megjelenésről, szereplésről.
- Vita: az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei, a munkaerőpiacra gyakorolt hatásai.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem, magyar irodalom

Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- várhatóan életvitelébe beépülnek a tudatos fogyasztás elemei, érvényesíti a fogyasztóvédelmi szempontokat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Megismeri a fogyasztóvédelem fogalmát és lehetséges területeit; a fogyasztói érdekeket, a kapcsolódó állampolgári jogokat.
- Tájékozódik a szavatossággal és a garanciával kapcsolatos jogok és feltételrendszer alapjaival.
- Megismeri az internetes vásárlás előnyeit és kockázatait.
- Képet kap a tudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó, fogyasztói magatartás szemléletének kialakításához.

- Rendszerezi a környezetvédelem legfontosabb helyi, országos és globális kérdéseiről szerzett ismereteit.
- Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése.

FOGALMAK

fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztó, a fogyasztó jogai, a fogyasztói érdekek védelme, békéltető testület, webáruház, garancia, szavatosság, jóállás, természetvédelem, épített környezet, klímavédelem, ökológiai lábnyom;

TEVÉKENYSÉGEK

- Szövegalkotás: saját tapasztalatok és információgyűjtés alapján tájékoztató/GYIK készítése az internetes vásárlással kapcsolatos tudnivalókról.
- Vita: A tudatos fogyasztó jellemzői, a különféle fogyasztói magatartásformák hatása a természeti környezetre, az emberiség ökológiai lábnyomára.
- Médiahasználat (könyvtár, internet, sajtó): fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése és esetmegbeszélés keretében történő feldolgozása.
- Forráselemzés és forrásfeldolgozás keretében a biológiai diverzitást veszélyeztető tényezők, a legsúlyosabb környezetvédelmi kockázatok összegyűjtése és ábrázolása prezentáció formájában.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Földrajz, biológia

Bankrendszer, hitelfelvétel

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- információt szerez, hogy saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg;
- társaival megbeszéli a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjait, illetve feltételeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Megismeri a monetáris politika fogalmát és alapvető jellemzőit.
- Megismeri a pénzügyi intézetek típusait.
- Rálátást nyer a Magyar Nemzeti Bank működésére, feladataira; a kereskedelmi bankok jellemzőire és tevékenységére.
- Informálódik a hitelfelvétel módozatairól, feltételeiről és kockázatairól; a hitelszerződés tartalmi elemeiről, a körültekintő hitelfelvétel feltételeiről.

FOGALMAK

Bank, kétszintű bankrendszer, jegybank, Magyar Nemzeti Bank, kereskedelmi bank, pénzügyi intézmények, hitel, hitelszerződés, a hitelek típusai, kamat, hitelfedezeti mutató, jövedeleमारान्यos törlesztő részlet, jelzáloghitel, kezesség, hitelbiztosítás, teljes hiteldíjmutató (THM), futamidő, követeléskezelés, hitelközvetítő, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

TEVÉKENYSÉGEK

- Szövegalkotási feladat: a magyar bankrendszer működése, felépítése.
- Vita: a tudatos és megalapozott hitel felvétele / miért van szükség a hitelre?
- Beszélgetőkör a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjairól és feltételeiről.
- Fiktív bankszámlanyitás, a legkedvezőbb ajánlat kiválasztása.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem

Vállalkozás és vállalat

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Információhoz jut a vállalkozás indítását befolyásoló tényezőkről.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tájékozódik a vállalkozás fogalmáról a vállalkozási formákról.
- Megismeri az üzleti terv fogalmát, célját; vállalkozás mikro- és makrokörnyezeti tényezőit.

FOGALMAK

jogi személy, vállalkozás, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, betéti társaság (bt.), korlátolt felelősségű társaság (kft.), részvénytársaság (rt.), zártkörű (zrt.) és nyilvános (nyrt.) részvénytársaság, startup, a vállalkozások mikro- és makrokörnyezete; vállalkozói kompetenciák, üzleti terv, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

TEVÉKENYSÉGEK

- Információ gyűjtést követően egy vállalkozás üzleti tervének vizsgálata.
- Vita: a kis- és középvállalkozások szerepe, gazdasági, társadalmi fontossága.
- Szövegalkotás: vállalkozási ötletek, egy tetszőleges vállalkozás tervének bemutatása.

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- -